

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تبریز
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

اقتصاد و مدیریت داروخانه

Dr Ali Imani, Associate Professor,
Ph.D. in Pharmacoeconomics and Pharmaceutical Management ,
School Management and Medical Informatics
Department of Health Economics

اهداف رفتاری دوره:

داروسازان گرانقدر باید بتوانند پس از این جلسه قادر باشند:

- ۱ - مدیریت مالی داروخانه را تعریف نماید.
- ۲ - اهداف مدیریت مالی در داروخانه را برشمارد.
- ۳ - مفهوم ارزش زمانی پول را بداند.
- ۴ - ارتباط تصمیمهای مالی و ساختار سرمایه داروخانه را بداند.
- ۶ - نحوه تجزیه و تحلیل صورتهای مالی یک داروخانه را بداند.

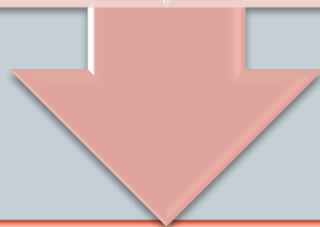
رابطه اقتصاد، حسابداری و مالی

4

دانش مالی

بهره‌گیری از دانش اقتصاد

استفاده از داده‌های حسابداری

محاسبه ارزش بنگاه/بازار

متخصص حسابداری به چه چیزهایی می‌اندیشد؟

5

بدهکار یا بستانکار

مدیریت مالیات‌ها

تنظیم صورت‌های مالی

استانداردهای پذیرفته‌شده حسابداری

سیستم موجودی انبار

مستندات

حسابداری بهای تمام شده

اقلام زیر خط

حسابداری بر مبنای فعالیت

هزینه سربار

قانون مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم

هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم

سیستم حقوق و دستمزد

اصل محافظه کاری

اصل مقابله درآمدها و هزینه‌ها

متخصص مالی به چه چیزهایی می‌اندیشد؟

ادغام و قبضه مالکیت

برنامه‌ریزی مالی بلندمدت

تأمین مالی

بودجه بندی سرمایه‌ای

ریسک و بازده

ساختار سرمایه

قیمت گذاری ریسک

جریان‌های نقدی آتی

سیاست تقسیم سود

بسته سیاستی - نظارتی بانک مرکزی

مدیریت سبد سرمایه‌گذاری

بهران مالی

هزینه سرمایه

تلاطم نرخ ارز

مدیریت سرمایه در گردش

مدیریت ریسک‌های مالی

ریسک اعتباری

ریسک نقدینگی

ریسک بازار

قانون بورس و اوراق بهادار

مدیریت دارایی بدهی

ارزش زمانی پول

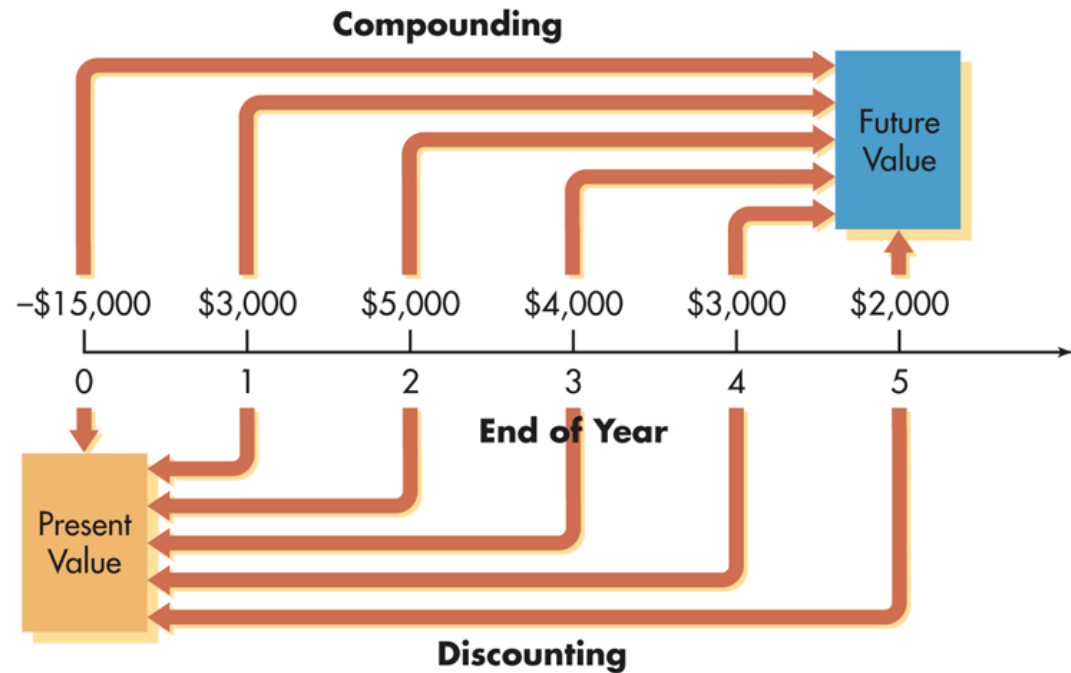
(تنزیل سازی و مرکب سازی)

FIGURE 5.2

Compounding and Discounting

Time line showing compounding to find future value and discounting to find present value

نقش محوری سرمایه

- یک داروخانه برای اینکه بتواند داروها یا مشاوره های دارویی را عرضه کند، ابتدا به پول و سرمایه نیازمند است تا بتواند داراییهای مورد نیاز را بخرد و هزینه عملیات را بپردازد.
- پول هایی که داروخانه از محل **منابع داخلی** تهیه می کند، جزء **منابع تامین مالی** بوده و در **طرف چپ ترازنامه** نوشته می شود.
- از طرف دیگر یک داروخانه با استفاده از سرمایه، کارکنانی را استخدام و وسایل و لوازم اداری و دفتری، دارو و ملزومات بهداشتی و درمانی و سایر اقلام دارایی را تهیه می کند (**داراییهای داروخانه، طرف راست ترازنامه**)

نقش محوری سرمایه

- لذا **ترازنامه** نشان دهنده **منابع و مصارف سرمایه**، همچنین نشان دهنده میزان داراییها، بدهیها و سرمایه یک داروخانه در یک مقطع زمانی خاص است.
- علاوه بر ترازنامه، داروخانه نتیجه عملیات خود در یک دوره را در **صورت سود و زیان** نشان می دهد. این صورت نشان دهنده توانایی یک بنگاه اقتصادی در **مدیریت منابع و مصارف سرمایه** است.
- بنابراین **صورت های مالی**، چگونگی تامین مالی داروخانه، مصرف و نیز سرمایه گذاری این جوه را به منظور کسب درآمد و سود نشان می دهد.

تعریف مدیریت مالی یک داروخانه

10

- مدیریت مالی در یک داروخانه عبارت از: مدیریت بر منابع و مصارف سرمایه به گونه ای که **ارزش داروخانه** به حداکثر برسد.
- سرمایه شامل تمام منابع مالی که مورد مصرف داروخانه قرار می گیرد.
- **منابع سرمایه** اقلام سمت چپ ترازنامه و **مصارف سرمایه** اقلام سمت راست ترازنامه است.
- **متداولترین اقلام تشکیل دهنده دارایی های یک داروخانه:** وجه نقد و بانک، اسناد و حسابهای دریافتنی، موجودی دارویی و دارائیهای ثابت
- **مهم ترین منابع مالی یک داروخانه عبارتند از:** حسابها و اسناد پرداختنی، مالیات های پرداختنی، حقوق پرداختنی، انواع و اقسام وام ها و اوراق بهادار، اندوخته ها و سود انباشته.

مسائل اساسی حوزه مالی یک داروخانه

11

تأمین مالی

چگونه منابع مالی
مورد نیاز طرح ها را
تأمین کنیم؟

بودجه بندی سرمایه ای

در چه طرح هایی
سرمایه گذاری کنیم؟

مسائل اساسی حوزه مدیریت سرمایه‌گذاری

12

تأمین مالی

چگونه منابع مالی را برای
سرمایه‌گذاری در
دارایی‌های مالی تأمین
کنیم؟

تعیین ترکیب سبد

در کدام دارایی‌های
مالی سرمایه‌گذاری
کنیم؟

تورم و مدیریت مالی

- مدیران مالی یک داروخانه باید بکوشند تا داروخانه تحت مدیریت خودشان را از آثار افزایش هزینه ها و قیمتها مصون سازند.

- روش های مورد استفاده مدیران مالی جهت مقابله با پدیده تورم:

1. عقد قراردادهای بلند مدت برای تهیه دارو و ملزومات پزشکی مورد نیاز.

2. گرفتن وام های بلند مدت

3. بهبود کارایی استفاده از منابع محدود در اختیار

تجزیه و تحلیل صورت های مالی یک داروخانه

صورت های مالی اساسی عبارتند از:

۱- صورت سود و زیان

۲- ترازنامه

۳- صورت جریان های نقدی

تجزیه تحلیل های این سه صورت، و همزمان با آن، تجزیه و تحلیل نسبت های

مالی مربوط را «**تجزیه تحلیل صورت های مالی**» می نامند

صورت سود و زیان داروخانه :

وسیله ی برای تعیین **قدرت سود دهی** یک داروخانه در **یک دوره زمانی مشخص**.

غالباً صورت های سود و زیان به صورت **فصلی** تهیه شده و این صورت را هم **((صورت**

میان دوره)) نیز می نامند

فعالیت های داروخانه باعث ایجاد جریانی از درآمدها (فروش)، هزینه ها و سود و زیان

های یک دوره زمانی است و همین جریان هاست که در صورت های سود و زیان

گزارش می شود.

در دو اسلاید بعدی **نمودار صورت سود و زیان** نشان داده شده است.

درآمد کل
((خالص فروش))

منهای

هزینه های عملیاتی

منهای

هزینه های اداری

سود قبل از بهره و
مالیات
(EBIT)

هزینه بهره

منهای

سود مشمول (قبل از)
مالیات

مالیات

منهای

سود پس از کسر
مالیات (سود خالص)

ترازنامه یک داروخانه :

در ترازنامه وضع مالی داروخانه در یک مقطع زمانی مشخص، به طور خلاصه نشان داده می شود. ترازنامه دو بخش مهم دارد :

۱- داراییهای داروخانه

۲ - بدهی ها و حقوق صاحبان سرمایه

فرمت ترازنامه

بدهی های جاری

دارایی های جاری

بدهی های بلند مدت

دارایی های ثابت

حقوق صاحبان سرمایه

صورت جریان های نقدی

صورت جریان های نقدی (Statement of Cash Flow):

جریان های نقدی داروخانه در **فاصله دو دوره مشخص زمانی** محاسبه می شود بیشتر داده های این صورت از **دو ترازنامه** که در آن دوره زمانی تهیه شده اند گرفته می شود. داده های اضافی نیز از صورت سود و زیان همین دوره زمانی گرفته می شود. صورت جریان های نقدی به **صورت یک منبع اطلاعاتی مالی**، پیوست **ترازنامه و صورت سود و زیان** است.

- در صورت جریان های نقدی، «**خالص تغییراتی**» که در حساب های مختلف روی می دهد تعیین می شود.

تجزیه و تحلیل نسبت های مالی :

گام نخست در تجزیه تحلیل های صورت های مالی، مطالعه دقیق صورتهای و یادداشت های پیوست است. تجزیه تحلیل نسبت ها **گام بعدی** است. (وجود برنامه های کامپیوتری)

نسبت های اصلی :

تحلیل گران برای شناخت وضعیت مالی و اقتصادی یک داروخانه (نقاط قوت و ضعف و جنبه های عملکردی داروخانه) از **نسبت های مالی** استفاده می کنند.

با ((**نسبت های نقدینگی**)) می توان **قدرت شرکت در پرداخت بدهی های جاری** تعیین کرد.

اساس کاربرد نسبت های نقدینگی بر این فرض است که داراییهای جاری، منبع اصلی نقد داروخانه برای پرداخت بدهی های جاری است.

نسبت های نقدینگی: نسبت جاری

برای محاسبه نسبت جاری، دارایی های جاری را بر بدهی های جاری تقسیم می نماییم:

$$\text{نسبت جاری} = \frac{\text{دارایی های جاری داروخانه در یک بازه زمانی}}{\text{بدهی های جاری داروخانه در همان بازه زمانی}}$$

این نسبت نشان می دهد که در مقابل هر یک ریال بدهی جاری، چه میزان دارایی جاری وجود دارد. نسبت جاری یک بنگاه اقتصادی هر اندازه **بزرگتر** باشد آن بنگاه در پرداخت بدهی های جاری خود با مشکلات کمتری روبرو می شود. سازمان های وام دهنده همواره اصرار می ورزند که نسبت جاری داروخانه **در حد ۲** باشد. و آن را شرط پرداخت های وام های کلان و بلند مدت می پندارند این عدد ۲، در واقع عددی ((من درآوردی)) است.

نسبت های نقدینگی: نسبت آنی

عنوان شاخص: نسبت آنی		
مخرج	صورت	فرمول
بدهی های جاری داروخانه در همان بازه زمانی	(دارایی های جاری – موجودی کالاها) در یک بازه زمانی معین	
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>این نسبت دارای بالاترین قدرت نقدینگی بوده و بدین مفهوم است که در مقابل یک ریال بدهی جاری، یک ریال دارایی جاری آن هم به صورت نقد و یا حساب قابل وصول و تبدیل به نقد در مدتی کوتاه وجود دارد. این نسبت باید برابر با ۱ و یا بیشتر از آن باشد تا داروخانه بتواند از محل دارایی های آنی، بدهی های جاری خود را بپردازد.</p>		

عنوان شاخص: نسبت های نقدی

عنوان شاخص: نسبت های نقدی		
مخرج	صورت	فرمول
بدهی های جاری داروخانه در همان بازه زمانی	(پول نقد + معادل پول نقد + سرمایه) در یک بازه زمانی معین	
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>این نسبت توانایی پرداخت بدهی های کوتاه مدت داروخانه، تنها با استفاده از دارایی های جاری را نشان می دهد.</p>		

عنوان شاخص: سرمایه در گردش

عنوان شاخص: سرمایه در گردش	
فرمول	دارایی های جاری در یک بازه زمانی معین - بدهی های جاری در همان بازه زمانی
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>این شاخص نشان دهنده این است که داروخانه پول کافی برای پرداخت بدهی ها و هزینه های عملیاتی به خصوص در دوره راه اندازی را دارد.</p> <p>در واقع نشان دهنده زمان بین پرداخت برای خرید کالا و خدمات و دریافت پول از فروش آنهاست که این زمان هرچه کوتاه تر باشد، بهتر است.</p>	

عنوان شاخص: اندازه کل دارایی ها

عنوان شاخص: اندازه کل دارایی ها	
فرمول	کل دارایی های داروخانه در پایان یک سال مالی
تعریف و منطق استفاده از این شاخص: این شاخص کل دارایی های داروخانه (جاری و ثابت) را در پایان یک سال مالی اندازه گیری نموده و با کل دارایی های داروخانه در سال مالی قبل مقایسه می نماید.	

عنوان شاخص: نسبت بودجه داروها

عنوان شاخص: نسبت بودجه داروها		
مخرج	صورت	فرمول
بودجه داروخانه در همان بازه زمانی	هزینه خرید داروها در یک بازه زمانی معین	
تعریف و منطق استفاده از این شاخص: این شاخص نشان می دهد که چه نسبتی از کل بودجه داروخانه، به خرید داروها تخصیص داده می شود.		

۲. **نسبت های فعالیت (کارایی)** : کارایی داروخانه از نظر مدیریت بر داراییها، با استفاده از این نسبت ها سنجیده می شود. کارایی یعنی گردش سریع ارقام دارایی ها، و از این رو این نسبت ها را ((نسبت فعالیت)) می نامند.

عنوان شاخص: گردش موجودی کالا		
فرمول	صورت	مخرج
	بهای تمام شده نسخه پیچیده شده	متوسط موجودی کالا
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>نشان دهنده تعداد دفعاتی است که داروخانه در طول سال کالای خود را می فروشد.</p> <p>متوسط موجودی کالا، از جمع موجودی اول سال و موجودی پایان سال تقسیم بر ۲ بدست می آید.</p> <p>این نسبت هر چه بالا تر باشد بهتر بوده و نشانه کارایی مدیریت داروخانه است.</p>		

تحلیل در مورد گردش موجودی کالا:

به طور معمول، نسبت گردش زیاد موجودی ها نشانه ی **کارایی مدیریت** داروخانه است. در صورت ثابت بودن سایر عوامل، **نسبت گردش زیاد مطلوب تر** از نسبت گردش پایین است.

ارقامی که در مخرج کسر قرار می گیرند ارزش موجودی ها در ((یک مقطع زمانی)) است اگر این عدد نشان دهنده ی میانگین سالانه ی موجودی ها نباشد (مثلا نتواند **نوسانات فصلی** را از نظر فروش نشان دهد) باید اعتراف کرد چنین نسبتی نمی تواند کاربرد چندانی برای داروخانه داشته باشد.

عنوان شاخص: گردش کل دارایی ها

عنوان شاخص: گردش کل دارایی ها		
فرمول	صورت	مخرج
	فروش خالص در یک دوره زمانی معین	کل دارایی ها در همان بازه زمانی
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>اثر گردش دارایی را در تحصیل درآمد نشان می دهد. این شاخص سطح فروش داروخانه را با توجه به ظرفیت آن نشان داده و رسیدن داروخانه به ظرفیت بهینه برابر با حداکثر شدن این نسبت است. عبارتی با این نسبت می توان رابطه ی بین ارزش داراییها و حجم فعالیت در یک سال را محاسبه کرد.</p>		

تحلیل در مورد گردش کل دارایی ها :

با استفاده از نسبت گردش کل دارایی ها می توان **نسبت سطح فروش شرکت** (با توجه به ظرفیت تولید) محاسبه کرد. با فرض ثابت بودن قیمت‌ها ثابت کرد هنگامی که شرکت به ظرفیت تولیدی خود برسد این نسبت به حداکثر خواهد رسید **کاهش** این نسبت احتمالا **کاهش حجم فعالیت** شرکت است و از این رو پایین آمدن گردش کل دارایی ها ممکن است **نوعی اخطار** تلقی شود. و شخص تحلیل گر را وادار می کند برای پی بردن به علل مربوط به کاهش حجم فعالیت، نسبت‌های مربوط به اقلام خاصی از داراییها را محاسبه کند.

عنوان شاخص: گردش حسابهای دریافتنی

عنوان شاخص: گردش حسابهای دریافتنی		
مخرج	صورت	فرمول
حسابهای دریافتنی در همان بازه زمانی	فروش خالص در یک دوره زمانی	
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>این نسبت نشان دهنده زمان بین فروش و دریافت پول نقد بوده و توانایی داروخانه در جمع کردن فروش های اقساطی خود را نشان می دهد.</p> <p>بالا تر بودن این نسبت نشان دهنده اینست که داروخانه سرعت بیشتری برای دریافت مطالبات خود دارد.</p>		

عنوان شاخص: متوسط دوره وصول مطالبات

عنوان شاخص: متوسط دوره وصول مطالبات		
مخرج	صورت	فرمول
گردش حسابهای دریافتنی	۳۶۵	
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>این نسبت سرعت پرداخت صورتحساب ها و پرداخت های خروجی داروخانه را نشان داده و برای ارزیابی وضعیت پول نقد به کار می رود.</p> <p>با محاسبه این نسبت می توان زمان یا تعداد روزهایی که طول می کشد تا داروخانه مطالبات خود را وصول کند مشخص نمود.</p> <p>این نسبت هر چه پایین تر باشد بهتر است.</p>		

متوسط دوره وصول مطالبات :

با محاسبه متوسط ((دوره وصول مطالبات)) می توان زمان یا تعداد روزهای که طول می کشد تا داروخانه مطالبات خود را وصول کند مشخص کرد. با استفاده از این نسبت می توان رابطه ی بین فروشهای نسیه و مطالبات کوتاه مدت شرکت را تعیین کرد.

محاسبه این نسبت در دو مرحله انجام می شود : ابتدا کل فروش نسیه را بر عدد ۳۶۰ تقسیم می کنیم تا متوسط فروش نسیه داروخانه در یک روز بدست آید سپس برای محاسبه متوسط دوره وصول مطالبات حساب های دریافتنی یا حساب های بدهکاران را بر متوسط فروش نسیه در یک روز تقسیم می کنند .

فرمول های لازم برای محاسبات متوسط وصول مطالبات :

$$\frac{\text{فروش نسبه در روز}}{360} = \text{متوسط فروش نسبه در روز}$$

$$\frac{\text{حساب های دریافتی}}{\text{متوسط فروش نسبه در روز}} = \text{متوسط دوره وصول مطالبات}$$

متوسط فروش نسبه در روز

متوسط دوره وصول مطالبات =

حساب های دریافتی

تحلیل نسبت متوسط دوره وصول مطالبات :

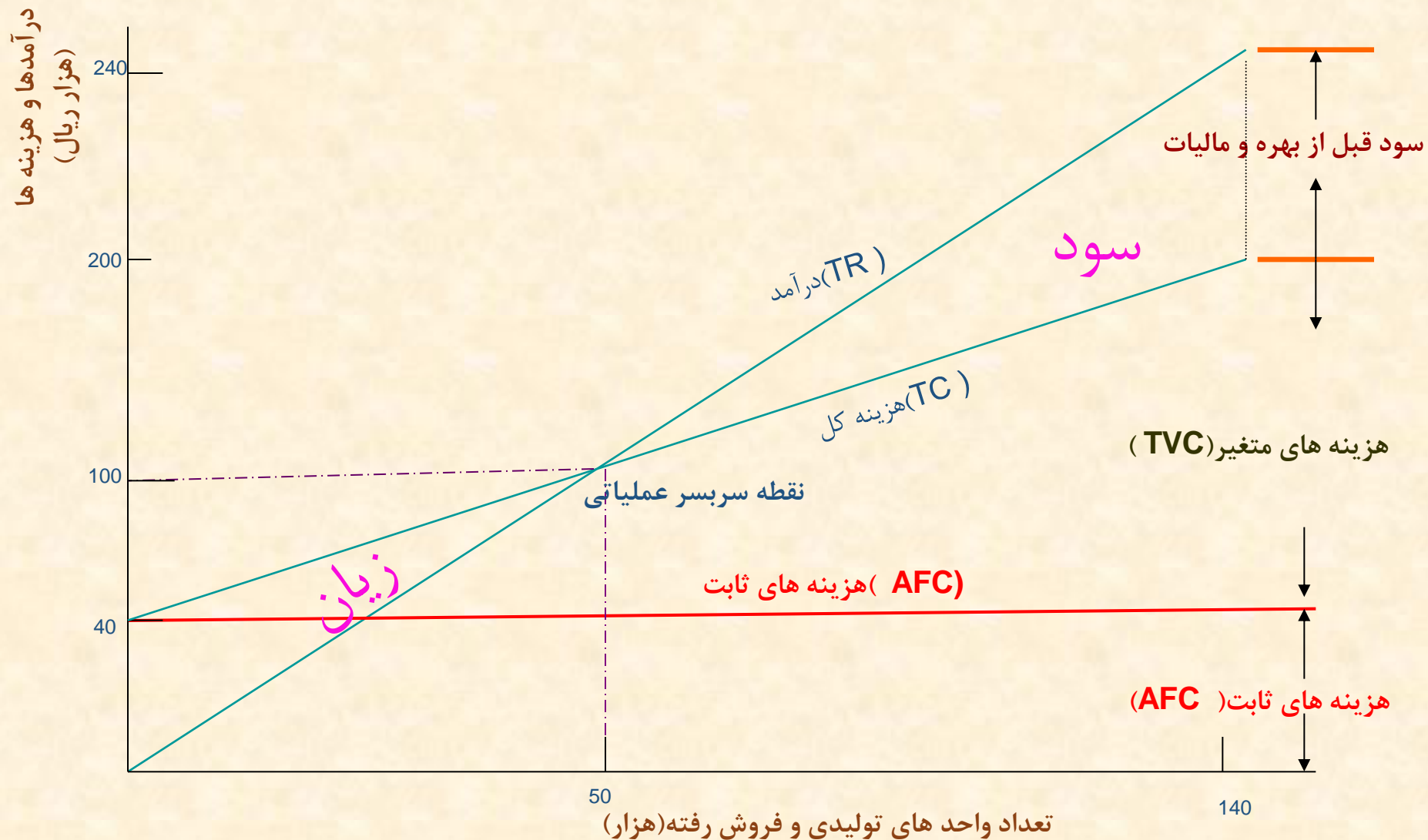
محاسبه این نسبت دارای **اشکالاتی** از جمله شرکت آمار فروش خود به **تفکیک فروش نقد و نسیه** منتشر نمی کند. در این صورت تحلیل گر مجبور است کل فروش داروخانه را نسیه فرض کرده. دوم اینکه داروخانه ها دارای **نوسانات فصلی** است که خود بر میزان ح دریافتنی تاثیر می گذارد بنابراین بر حسب اینکه فروش فصلی در تاریخ ترازنامه چگونه باشد متوسط وصول مطالبات می تواند کمتر یا بیشتر از حد واقع گردد در این صورت بهتر است به جای استفاده از مانده ح دریافتنی در تاریخ ترازنامه از متوسط ح دریافتنی در پایان هر فصل استفاده کنیم.

عنوان شاخص: نقطه سر به سر (BEP)

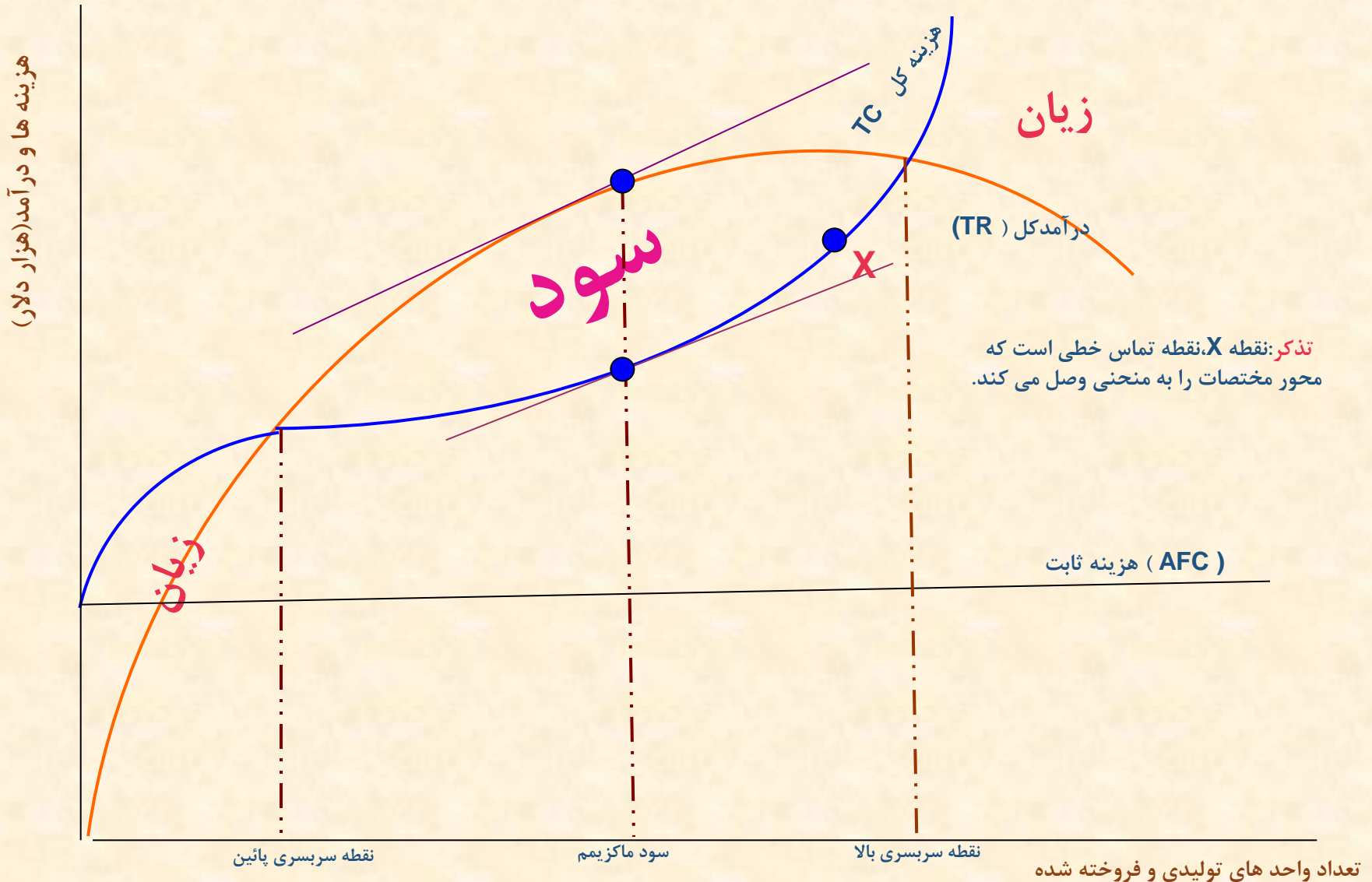
عنوان شاخص: نقطه سر به سر		
فرمول	صورت	مخرج
	هزینه های ثابت، FC	(قیمت فروش هر واحد کالا (P) - هزینه های متغیر (VC))
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>به مدیران داروخانه کمک می کند تا حجم نسخه مورد نیاز برای پوشش تمام هزینه ها را شناسایی نمایند.</p> <p>این شاخص بسیار مهم است زیرا در این نقطه درآمد کل (TR) با هزینه کل (TC) برابر شده و نشان می دهد که در هر دوره زمانی، داروخانه دقیقاً از چه زمانی شروع به سود دهی نموده است.</p>		

Break-even analysis

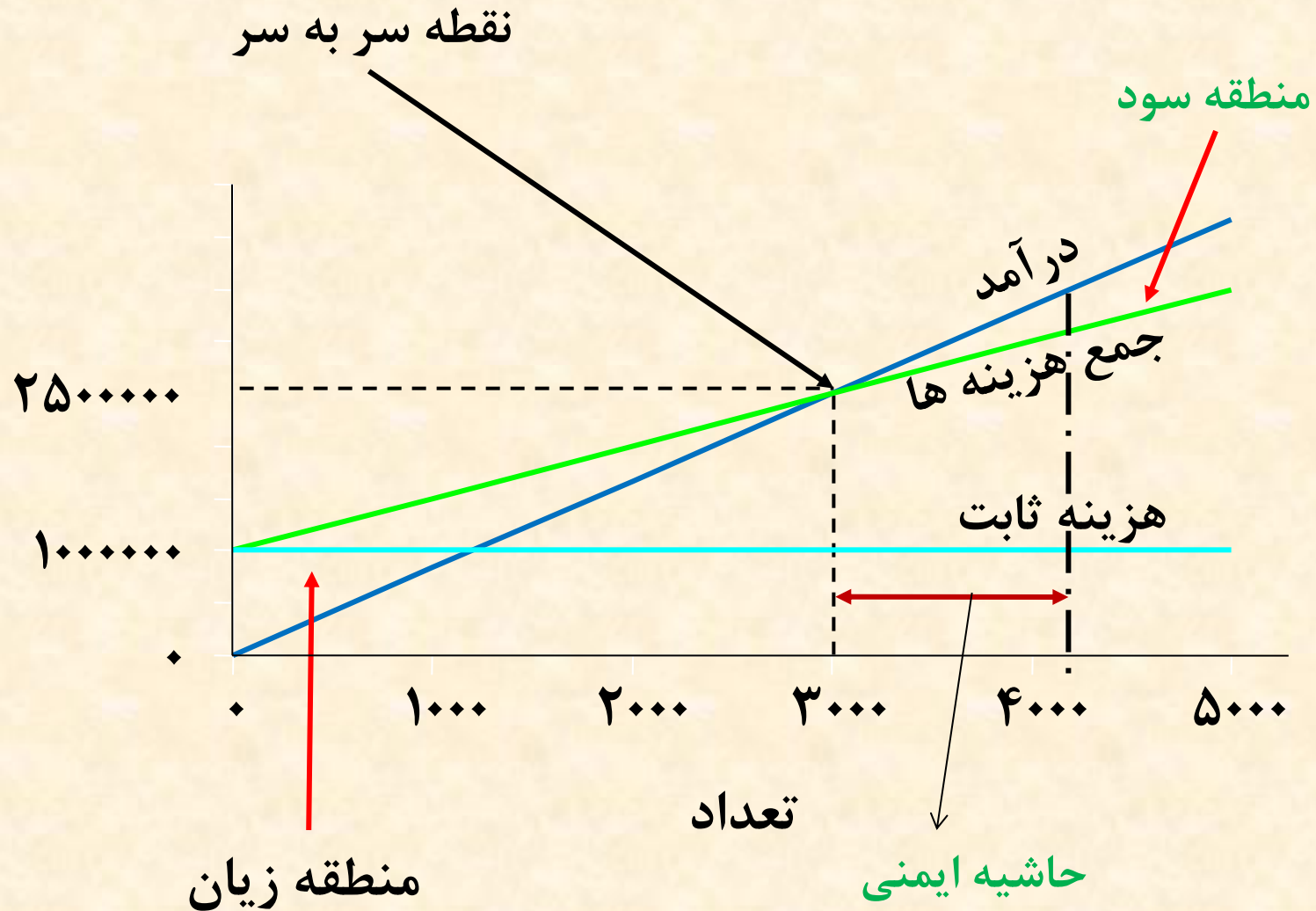
تجزیه و تحلیل نقطه سربسر

نمودار سر بسری غیر خطی

حاشیه ایمنی

نسبت های بدهی یا اهرم :

این نسبت ها به **دو دسته** تقسیم می شوند: یک دسته به بخش **بدهی** ها و **حقوق صاحبان سهام** (مندرج در ترازنامه) مربوط است و میزان منابعی را که شرکت از راه گرفتن وام تامین کرده (و نه از محل منابعی که سهامداران شرکت تامین می کنند) نشان می دهد و **نمونه های آن عبارتند از :** نسبت بدهی های بلند مدت به حقوق صاحبان سهام و نسبت کل بدهی ها به کل داراییها. دسته دوم **توان** شرکت ایجاد سود کافی برای پرداخت بهره بدهی ها شرکت را نشان می دهد یک نمونه از آن **توان پرداخت بهره** یا پوشش هزینه بهره است .

نسبت بدهی های بلند مدت به حقوق صاحبان سهام :

با استفاده از این نسبت، مقدار منابع مالی شرکت که به وسیله ی **بستانکاران** تامین شده است **محاسبه** می شود.

$$\frac{\text{نسبت بدهی ها بلند مدت}}{\text{مدت به حقوق صاحبان سهام}} = \frac{\text{بدهی های بلند مدت}}{\text{حقوق صاحبان سهام}}$$

نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها:

عنوان شاخص: نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها		
فرمول	صورت	مخرج
	بدهی های کل داروخانه در یک بازه زمانی معین	دارایی های کل داروخانه در همان بازه زمانی
<p>تعریف و منطق استفاده از این شاخص:</p> <p>این نسبت میزان نقدینگی داروخانه و توانایی پرداخت بدهی های بلند مدت و وام را نشان می دهد.</p> <p>این نسبت هر چه کمتر باشد بهتر بوده و میزان دارایی ها از بدهی ها بیشتر خواهد بود.</p>		

تحلیل نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها :

از این نسبت ها غالبا **بعنوان شاخص هایی برای تعیین ریسک مالی** استفاده می کنند یعنی یک استقراض باعث میشود شرکت بخش بیشتری از منابع خود را از محل گرفتن وام تامین کند و احتمالا اینکه در باز پرداخت برخی از وام های خود ناتوان بماند (**ناتوانی شرکت در تعهدات ایجاد شده**) و ورشکست شود افزایش می یابد.

موسسات اعتباری و وام دهندگان شرایط وام های خود را بر اساس این نسبت ها تعیین می کنند. اگر سازمان وام دهنده ای احساس کند که شرکت درخواست کننده وام **بدهی های نسبتا سنگینی** دارد، احیانا از وی می خواهد که **بهره بیشتری**پردازد یا دارایی بیشتری **وثیقه** آن وام قرار دهد؛ زیرا از نظر وام دهنده این نوع طرح ها ریسک بیشتری دارد.

توان پرداخت بهره وام :

با استفاده از این نسبت **توانایی شرکت در باز پرداخت بهره وام** محاسبه می شود. بدین صورت که سود قبل از بهره و مالیات را بر هزینه بهره تقسیم می کنیم .

سود قبل از بهره و مالیات

توان پرداخت بهره = $\frac{\text{سود قبل از بهره و مالیات}}{\text{هزینه بهره}}$

هزینه بهره

گاهی **کاهش این نسبت به معنای افزایش ریسک مالی** است. اگر مقدار این نسبت از حد معینی بگذرد سازمان های وام دهنده از درخواست کننده وام بهره بیشتری طلب کرده ، شرایط سخت تری تعیین می کنند .

نسبت های سود آوری :

با استفاده از این نسبت ها عملکرد کلی شرکت و مدیریت آن ارزیابی می شود. با این نسبت ها به **بازده** شرکت از دیدگاه متفاوت ذیل توجه می کنند :

۱- از نظر سود هر سهم (EPS, DPS, Payout ratio)

۲- بر اساس هر ریال فروش (حاشیه سود)

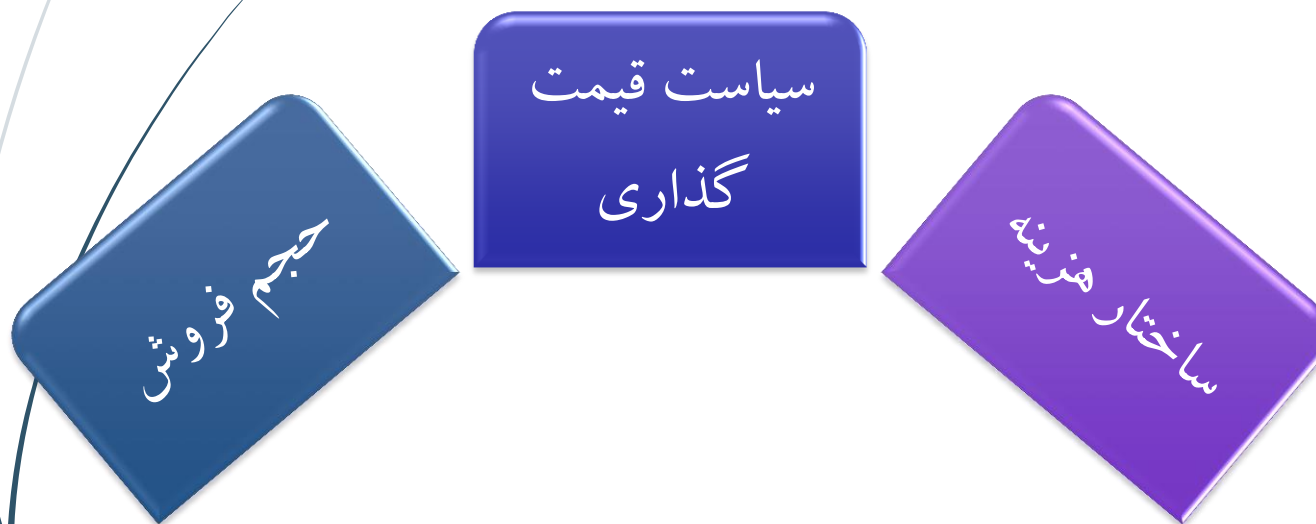
۳- بر مبنای هر ریال از داراییها (ROI)

۴- بر اساس هر ریال از حقوق صاحبان سهام شرکت (ROE)

حاشیه سود:

این نسبت را **حاشیه سود خالص** هم مینامند و به وسیله ی آن **سود آوری هر ریال از فروش** را محاسبه میکنند.

$$\text{حاشیه سود} = \frac{\text{سود پس از کسر مالیات}}{\text{خالص فروش}}$$

نسبت حاشیه سود نتیجه روابط متقابل سه عامل است

نرخ بازده سرمایه گذاری :

نرخ بازده سرمایه گذاری (ROI)، میزان سود به ازای هر ریال از وجوه سرمایه گذاری شده در شرکت را محاسبه می کند.

سود پس از کسر مالیات

نرخ بازده سرمایه گذاری = $\frac{\text{سود پس از کسر مالیات}}{\text{کل دارایی ها}}$

کل دارایی ها

این شاخص توانایی داروخانه را برای کسب سود در یک دوره زمانی نشان می دهد. این نسبت هر چه بالاتر باشد بهتر است.

نسبت گردش کل داراییها \times حاشیه سود = نرخ بازده سرمایه گذاری

نرخ بازده حقوق صاحبان سهام (ROE)

با استفاده از این نسبت سود شرکت در ازای هر یک ریال حقوق صاحبان سهام محاسبه می شود .

$$\text{نرخ بازده حقوق صاحبان سهام} = \frac{\text{سود از پس کسر مالیات}}{\text{حقوق صاحبان سهام}}$$

با استفاده از نرخ بازده حقوق صاحبان سهام رابطه بین سود و ارزش ویژه شرکت مشخص می شود .

کاربرد نسبت های مالی:

دو روش عمده :

➤ ((تجزیه تحلیل مقایسه ای))، وضع مالی شرکت در یک زمان مشخص ارزیابی

و عملکرد آن با عملکرد شرکت رقیب مقایسه می شود.
هریک از اقلام تشکیل دهنده صورت سود و زیان

به صورت درصدی از خالص فروش

➤ ((تجزیه تحلیل سنواتی))، عملکرد شرکت در چند سال پیاپی با هم مقایسه

می شود

➤ این دو روش مکمل یکدیگرند و باید هر دو را بخشی از تجزیه تحلیل صورت های مالی دانست .

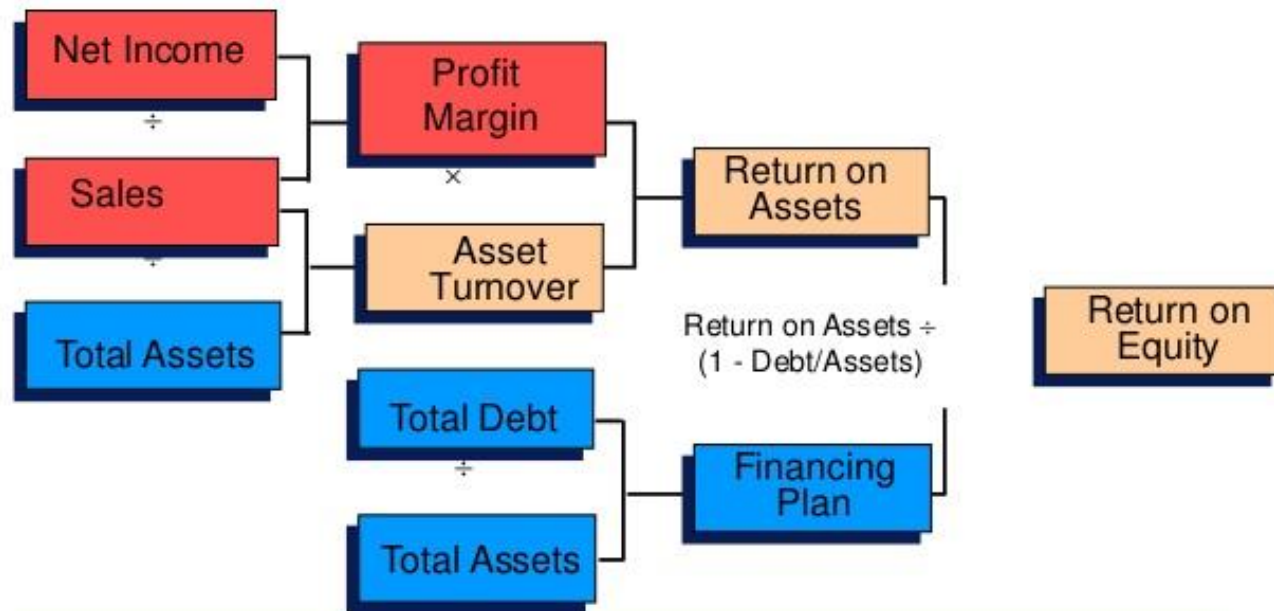
تجزیه و تحلیل مقایسه ای:

- گام اول، تهیه صورت های شرکت و صورت سود و زیان بر اساس مقیاس مشترک (Common size statement)
- گام دوم، مقایسه عملکرد شرکت با عملکرد سالهای قبل (از راه مقایسه نسبت های اصلی شرکت (نسبت های نقدینگی، فعالیت، بدهی ها، سودآوری))
- گام سوم، تهیه و تنظیم نسبت های اساسی بر اساس **نمودار دوپانت**
- در نهایت، استفاده از **متوسط صنعت** برای مقایسه عملکرد شرکت با شرکت های رقیب

نمودار دوپانت:

- برای درک هر چه بیشتر عملکرد مالی شرکت ها
- نشان دادن روابط متقابل بین نسبت های مالی
- این نمودار نشان می دهد که می توان با استفاده از نسبت های مالی نرخ بازده سرمایه گذاری را به بازده حقوق صاحبان سهام تبدیل کرد.
- طبق نمودار دوپانت، دو راه برای بالا بردن نرخ ROE وجود دارد: افزایش ROI، استفاده از بدهی

Profitability Ratios: DuPont analysis

مقایسه نسبت ها با متوسط صنعت:

نوع دیگر تجزیه تحلیل مقایسه ای، **مقایسه نسبت های با نسبت های متعلق به شرکت صنعت** یا صناعی است که این شرکت در آن فعالیت می کند این روش نسبتا متداول است.

اگر نسبت های متعلق به شرکتی بهتر از **((متوسط صنعت))** نباشد به نظر می رسد که آن شرکت عملکرد خوبی نداشته است باید دانست که نسبت های متعلق به نیمی از شرکت ها **((بدتر))** از نسبت های **((متوسط صنعت))** است و اینکه نسبت های متعلق به شرکتی کمتر از **((متوسط صنعت))** است بدان مفهوم نیست که عملکرد شرکت خوب نیست زیرا چه بسا علت آن بوده است که همه ی شرکت های فعال در آن صنعت خاص وضعیت مالی خوبی داشته اند

مساله دیگر انتخاب **((متوسط صنعت))** است با توجه به این که برخی شرکت ها کالا ها و خدمات گوناگونی تولید و عرضه می کنند (و در صنایع مختلفی فعالیت دارند) انتخاب نوع صنعت اهمیتی زیادی دارد **شرکت «رابرت- موریس»**.

تجزیه تحلیل سنواتی

هدف از تجزیه تحلیل سنواتی قضاوت در مورد عملکرد شرکت در یک دوره زمانی (چند ساله) مشخص است در این تجزیه تحلیل به سه عامل توجه می شود:

۱- روند اصلی داده های شرکت (تعیین روند)

۲- تغییر جهت این روند (کشف تغییر روند)

۳- انحراف مهمی که برخی از داده ها نسبت به بقیه دارند

نقاط قوت و ضعف نسبت های مالی

■ نقاط قوت:

- محاسبه ساده
- معیاری برای مقایسه
- تعیین روند سنواتی شرکت
- کمک به شناسایی مشکلات شرکت ها
- در صورت ترکیب با سایر روشهای تحلیلی مثل اقتصادسنجی می تواند نقش مهمی در فرایند ارزیابی و قضاوت عملکرد شرکت داشته باشد.

نقاط قوت و ضعف نسبت های مالی

■ نقاط ضعف:

- در صورت توجه فقط به یکی از این نسبت ها، فاقد ارزش
- تنها نشان دهنده مشکلات
- لزوم دقت در تفسیر داده ها
- نبود هیچ استاندارد قابل قبول بعنوان مبنای مقایسه

صورت جریان های نقدی

نشان دادن چگونگی تاثیر فعالیت های مختلف یک داروخانه در حساب نقدی یا بانک

شامل چهار بخش:

- جریان های نقدی حاصل از عملیات داروخانه
- جریان های نقدی حاصل از فعالیتهای مربوط به سرمایه گذاری ها
- جریانهای نقدی حاصل از چگونگی تامین مالی
- خالص افزایش یا کاهش در وجوه نقد

